# Strach a modlitba v Getsemane

Původ materiálu
Marta Židková
Pořadí v lekci
43

## Téma

- Ježíš ví, co to je strach a sevření. Důvěra v Boha a jeho záměr s lidmi mu dávají sílu a odvahu čelit lidské zlobě, nepochopení a nenávisti.
- Silné téma modlitby — zdroji pomoci, důvěry, síly, odvahy, spolehnutí se.

## Cíle

- Děti vnímají Ježíše se všemi aspekty lidské bolesti, obav, strachů. Pochopí, že to nebyl žádný „geroj a necitlivý nadčlověk“, ale muž, který si musel vnitřní úzkost probojovat.
- Ježíš rozumí všem našim těžkým myšlenkám, strachům, ví, jak těžké je sebrat sílu k rozhodnutí a odvaze. Ví, jaké to je, být / cítit se úplně sám. Sám si to prožil. Děti se od něj učí, že to, co mu dalo sílu, je důvěra v Pána Boha, spolehnutí se na jeho moc, přítomnost a doprovázení.

---

## Pro učitele

### Poznámky k příběhu

- *Getsemane* — z hebrejštiny, přeloženo znamená *lis na olej* (zanořený do země); zřejmě šlo o místo / pozemek / zahradu / olivový sad na Olivové hoře.
- *Počkejte zde, já půjdu dál.* — Ježíš se chce modlit, bere si s sebou nejbližší; opětovně se k nim vrací; vyhledává samotu, a přesto nechce být sám.
- *Petr, Jakub, Jan* — přítomnost nejbližších učedníků svědčí o mimořádné situaci (srov. Mt 17,1; Mk 5,37; 9,2; 13,3; 14,33); mohou symbolizovat „minimum Mesiášova lidu“, základ budoucí církve Kristovy; na druhou stranu — vedle Ježíše je tady ten, co se dušoval, že nikdy neodpadne a nezapře (Mt 26,33–35) a ti dva, co chtěli sedět po jeho pravici a levici a pít stejný kalich (Mt 20,22–23). A všichni tři chvíli, kdy je Ježíš nejvíc potřebuje, prospí.
- *Hrůza a úzkost, duše smutná až k smrti* — neboli také zármutek, znepokojení, děs, k smrti unavený, vyčerpaný až k smrti. Ježíšův zápas není žádná hra ani divadlo; je to opravdová krize, boj se vším všudy; bolestná zkušenost trápených a trpících (srov. Ž

42,6.12; 43,5; Jon 4,9).

- *Zůstaňte a bděte se mnou!* — Ježíš potřebuje v nastávajícím zápase a chvílích, které jsou před ním, někoho po boku; nezůstat osamělý; vyzývá k bdělosti nejen tělesné, ale i připravenosti duchovní (Mk 13,33–37); motiv bdělosti má pevné místo v eschatologickém pozadí novozákonní zvěsti; bděte, buďte duchovně aktivní, promýšlejte, modlete se; ne někdy jindy, jednou, zítra, ale naše víra se nás týká a dotýká tady, dnes, teď.
- *Padl tváří k zemi* — padne na zem, na tvář svou — starověké gesto vrcholné úcty a pokory; plnost podřízení se Bohu.
- *Modlil se* — Ježíš poodešel a nakonec před Bohem stojí zcela sám; modlí se; vztah mezi Bohem a Ježíšem není statický, nehybný; Ježíš k Otci volá, prosí, oslovuje, bojuje; jeho modlitba připomíná Jákobův boj (v noci, sám, s Bohem); Jákob si vybojoval požehnání (Gn 32,23–33); Ježíš však má před očima mlčící nebe a samotu spících lidí; u Marka a Matouše je zdůrazněno, že Ježíš se k Otci obrací třikrát; svou úzkost sděluje Bohu; jedná se tu o hluboký modlitební zápas, skutečné dění mezi Otcem a Synem; otcova vůle a Synova vůle se dotváří; takový zápas nemohl být hned u konce, potřebuje čas; někteří novozákonní autoři otupují motiv Ježíšova totálního osamocení a utrpení (srov. L 22,43); v Markově teologicky hlubokém podání však Ježíš zakouší v getsemanské zahradě nejhlubší lidskou úzkost ze smrti, strach a zoufalství; teprve velikonoční zvěst ukazuje Ježíšův příběh v novém světle: Jako ujištění o tom, že člověk není Bohem opuštěn ani ve svém utrpení, ani tehdy, když Boží pomoc nijak bezprostředně nepociťuje.
- *Otče můj* — Abba, důvěrné oslovení — Bůh je na prvním místě Otcem Ježíše Krista; teprve jeho prostřednictvím Otcem všeho lidu církve; Ježíšova modlitba nápadně připomíná modlitbu Páně: *Otče náš, zbav nás od zlého, buď vůle tvá…*
- *Kalich* — častý starozákonní obraz Bohem určeného dobrého či zlého údělu (Jr 25,15, Ez 23,31); Bůh je svrchovaný pán; odpovědí na jeho plány s lidem a lidstvem jsou víra, důvěra, spolehnutí se, poslušnost; Ježíš přitakává přicházejícím událostem jako Boží nevyhnutelnosti, nezbytnosti, nutnosti; není to žádný fatální úděl, nýbrž Otcem uložené trápení — až do jednotlivostí.
- *Nedokázal jsi jedinou hodinu bdít?* — Ostrá výčitka; Ježíš vidí/zažívá, že učedníci selhávají vlastně už tady a teď.
- *Bděte a modlete se, abyste neupadli do pokušení!* — Opětovné zdůraznění modlitby a bdělosti; další motiv modlitby Páně; odhodlaný duch a tělo slabé — Ježíš sám ví, že to není snadné; proto se modlí, proto zápasí o jiné řešení
- *Ještě spíte a odpočíváte? Vstaňte, pojďme!* — Spíte? Teď už si vlastně paradoxně klidně můžete spát, všechno je rozhodnuto, promodleno; Ježíš se rozhodl a dalším událostem bude čelit; věci se daly do pohybu; přichází lidská zloba a moc; ale hlavní zápas už Ježíš

vybojoval.

**Úskalí**

Dosud byl Ježíš „pánem situace“ — na konci tohoto oddílu je však vydáván do rukou lidí. Nacházíme se nejen v přelomové části pašijního příběhu, ale také uprostřed velikého napětí. Na jedné straně Ježíšovo božství — jako Boží Syn si je vědom toho, kam jeho příběh graduje, co ho nemine, čemu jde vstříc. Na straně druhé lidské prožívání, osamění, děsivý strach a hrůza. Modlitební zápas — boj o smysl jeho cesty, poslání. Je to hodně silné a nelehké téma, které oslovuje a myšlenkově inspiruje napříč generacemi.

**Odkazy**


Linden, Nico ter: *Král na oslu. Vyprávění z novozákonních evangelií.* Benešov: EMAN, 2011.

Linden, Nico ter: *Povídá se. Podle Marka a podle Matouše.* Benešov: EMAN, 2019.

Mrázek, Jiří: *Evangelium podle Matouše.* Praha: Centrum biblických studií AV ČR a UK v Praze ve spolupráci s Českou biblickou společností, 2011.

Souček, J. B.: Utrpení Páně podle evangelií. Praha: Kalich, 1983.

Pokorný, Petr — Heckel, Ulrich: *Úvod do Nového zákona. Přehled literatury a teologie.* Praha: Vyšehrad, 2013.

Gastaldiová, Silvia — Musattiová, Claire: *Lidé Bible. Život a zvyky.* Praha: Kalich, 2011.

Jewison, Norman: *Jesus Christ Superstar.* USA: Universal Studios, 1973.

Klinecký, Pavel: *Ježíšův zápas v Getsemane.* Dostupné z http://goo.gl/UGmwc2.

Plzáková, Elen: *Cesta do Getsemane a zatčení.* Dostupné z http://goo.gl/PHP6OI.

Šorm, Zdeněk: *Buď vůle tvá — modlitba v Getsemane.* Dostupné z http://goo.gl/YdwXHg. *(pracovní list)*

*Cesta Božího lidu. Nový Zákon.* Praha: Kalich, 1993.


---

## Pro děti

**Pro předškolní děti**

Stejně jako i u jiných příběhů je vhodné pracovat s biblickými postavičkami (na kterých je možné ukázat emoce), ale stejně tak i s obyčejnými figurkami (dřevěnými apod.) Postavit z nich scénu. Vzdalováním, přibližováním a opětovným vzdalováním se Ježíše a učedníků se opticky zdůrazní jeho osamocení. Tři spící pohromadě a jeden osamělý bokem. Využijte jednoduchost a srozumitelnost, kterou práce s prostorem nabízí.

Cítili jste se někdy a někde osamělí? Samotní? Jenom vy a nikdo kolem? Být sám ve tmě, s hlavou plnou starostí, to není nic příjemného. Co pomůže proti samotě a strachu? Vzít si někoho sebou. A také myslet na to, že Pán Bůh je s námi. Že s ním můžeme mluvit, volat na něj, prosit, děkovat. To všechno jde v modlitbě. S Pánem Bohem můžeme mluvit a všechno mu říct. Všechno, z čeho máme radost, ale i to, co nás třeba trápí, čeho se bojíme, z čeho máme strach.

Co myslíte, jaký byl Ježíš? Měl pořád dobrou náladu, vtipkoval, smál se a byl spokojený? Určitě někdy ano. Dokonce často.

Ale taky věděl, jaké to je, být smutný a osamělý. Věděl, jaké to je, mít strach.

Když přišel Ježíš před Velikonocemi do Jeruzaléma, naposledy s učedníky večeřel. Prosil je, aby nikdy nezapomněli připomínat si to, co jim říkal — že tady byl a je pro ně, pro nás a kvůli nám. Zazpívali, poděkovali písní Pánu Bohu. A šli do zahrady Getsemanské.

A pak se rozdělili. Ježíš potřeboval mluvit s Pánem Bohem. Modlit se k němu. Bál se. Věděl, že si pro něj už brzy přijdou vojáci. Že mu budou ubližovat. Že ho čekají situace, ze kterých má strach. Nechtěl být sám. Vzal si sebou Petra, Jakuba a Jana. Měl je rád. Hodně si s nimi povídal. A oni ho měli také moc rádi. Několikrát mu říkali, že ho nikdy neopustí, že mu chtějí být vždycky nablízku. Možná se právě na to Ježíš tenkrát v noci spoléhal. Že budou s ním, když on to bude tolik potřebovat.

Pán Ježíš byl vyčerpaný. A strašně smutný. Potřeboval se modlit a učedníky prosil, aby neusnuli. Aby tam byli poblíž. Aby byli s ním. Jenže to nedopadlo. Usnuli vlastně hned. Vzbudil je a bylo mu líto, že nedokážou zůstat vzhůru, když jemu by to tak pomohlo. Ale potom už se ani nezlobil. Nechal je spát. A tak Petr, Jakub a Jan úplně zaspali chvíle, kdy Ježíš volal k Pánu Bohu. Modlil se. Prosil. Měl strach z toho, co ho čeká. Veliký strach. Prosil Pána Boha o pomoc, o podporu, o sílu. Věděl, že Pán Bůh má své vlastní plány. Dobré plány. Prosil ho o sílu, aby on sám zvládl to, co ho čeká.

Neutekl. Nerozmyslel si to. Modlitba ho posílila. Ježíš se dokázal spolehnout na to, že Pán Bůh ví, co dělá. A proč to dělá. A že věci, které se Ježíšovi stanou, budou nesmírně důležité pro každého člověka. Pro každého z nás. Během své modlitby se ujistil, že to, co je před ním, s Pánem Bohem zvládne.

*Pomůcky a aktivity*: papíry, fixy, pastelky, křídy… omalovánky či vlastní výtvory s motivem spících učedníků a modlícího se Ježíše.

**Pro mladší děti**

Ježíš s učedníky dojedl slavnostní večeři. Byla jiná než minulé roky. Mluvil o tom, že se s ním budou dít zvláštní věci. Že se jeho tělo bude lámat a jeho krev že poteče kvůli mnohým lidem. Mají na to myslet, připomínat si to. Nezapomenout na to, že Ježíš dá sám sebe za tento svět. Zazpívali chvalozpěv. Zazpívali Pánu Bohu. A pak se vydali společně na Olivovou horu. Měli každý nejspíš o čem přemýšlet. Učedníci mysleli na to, co to Ježíš vlastně říkal. A proč. Oni přece budou pořád s ním. Nic mu nehrozí. Nikdy ho neopustí. A Ježíš? Ten měl plnou hlavu vlastních myšlenek, otázek a starostí. Dorazili do Getsemane, na místo, kde se nejspíš lisoval olej z oliv. Bylo tam klidnější zákoutí a on najednou cítil, že už je toho na něj moc. Úplně ztuhl hrůzou a úzkostí. Nutně potřebuje mluvit s Pánem Bohem. Musí se modlit.

„Počkejte tady prosím, potřebuji se jít pomodlit. A Petře, Jakube, Jane, pojďte se mnou."

Ježíš měl strach. Hrozný strach. Z toho, co ho čeká. Věděl, že už je to jen otázka pár hodin. Přijdou si pro něj. Zavřou ho. Budou ho bít, posmívat se mu. Zabijou ho. Ví to. A bojí se. „Moji milí, nemám sílu. Jsem úplně vyčerpaný. Prosím, buďte teď se mnou. Bděte. Neusněte. Budu se tady kousek od vás modlit. Budete v duchu se mnou? Moc to potřebuju."

A pak padl na zem, tváří až na hlínu. Modlil se k Bohu. Prosil ho. Volal k němu. Volal do nebe svůj strach. „Abba, Otče, musím to všechno podstoupit? Musím ten kalich naplněný trápením vypít? Nejde to jinak? Není nějaké jiné řešení? Otče, spoléhám se na to, že ty víš, co je správné. Ty máš lidi tolik rád. Chceš je zachránit. Já to vím. A důvěřuji ti. Potřebuju sílu k tomu, abych dokázal udělat to, co je nutné, to, co ode mě očekáváš."

Ježíš se zvedl a šel k učedníkům. Potřeboval cítit jejich blízkost, podporu, přátelství. A oni spali. Teď, zrovna teď, když on je tolik potřebuje, oni spí. A tak vlastně dost naštvaně vzbudí Petra.

„Ani hodinu nedokážete být vzhůru? Myslet na mě? Být se mnou? Já vím, že to není jednoduché, vydržet neusnout, když je ta únava tak hrozně silná, ale zvládněte to. Já vím, že je těžké vidět smutek a strach a nezavírat před nimi oči, ale zkuste to. Snažte se. Slíbili jste, že budete se mnou, tak to dodržte."

Nezvládli to. Ještě dvakrát k nim Ježíš přišel, chtěl se posílit jejich blízkostí a spoluprožíváním jeho těžké chvíle, ale oni spali. Ježíš byl úplně sám. Opakovaně se modlil k Pánu Bohu. Sbíral síly ke svému rozhodnutí. Stačilo rozběhnout se přes Olivovou horu do hor, do Judska. Zmizel by. Mohl by se všemu zlému vyhnout. Ale Ježíš se rozhodl jinak. Ač byl uprostřed noci v Getsemanské zahradě vlastně úplně opuštěný, ač nebe neodpovídalo a jeho nejbližší spali,

Ježíš se rozhodl dotáhnout do konce to, co Pán Bůh pro svůj lid připravil a naplánoval. Bez bolesti, bez jeho oběti, bez smrti to nepůjde. A on se rozhodl to pro nás podstoupit.

„Buď vůle tvá Bože. Jsem odhodlán udělat to, co si přeješ.“

„A vy tři, vstávejte. Vlastně byste si teď klidně mohli dál spát, nic už se nezmění. Už je rozhodnuto. Já zlému neustoupím. Pojďte. Nastala chvíle, kdy mě mají zatknout.“

**Aktivity**

- Pokusit se znázornit/představit si modlícího se Ježíše a spící učedníky — nakreslit, výraz, v držení těla zachytit vnitřní pocity — dramaticky, na sobě samých si zkusit, jaké to je, být sám, tváří k zemi před Bohem, a ti kolem mají před strachem zavřené oči.
- Zakomponovat do vyprávění píseň *Zůstaňte a bděte se mnou* (Svítá 443). Samotné vyprávění by pak mohlo dostat meditativní charakter.
- Společně formulovat a sestavovat slova modlitby.

### Pro starší děti

Se staršími dětmi je možné rozvinout téma Ježíšova rozhodnutí. Měl prostor pro změnu toku děje. Mohl utéct. Mohl do posledního dějství nevstoupit. Přesto se rozhodl tak, jak se rozhodl. Byl to obrovský boj. Jeho vlastní vůle, pocity, strachy, prožívání stojí proti Boží vůli. Není a nemá to být „kdo z koho“. Ježíš ví, že Boží plán s tímto světem je nasměrován k vítěznému konci. Od něj se očekává oběť. Přitakat takovému plánu však není samozřejmé. A důraz na nesamozřejmost Ježíšova rozhodnutí by neměl zapadnout. Ježíše to stojí hodně sil.

Je možné mluvit společně o tom, že v životě nastanou chvíle, které nás budou stát hodně sil. O tom, jak tenká je hranice mezi odhodláním a realitou. O vlastních selháních. O strachu. O slibech, které jsme nedodrželi. O zklamání důvěry. O naší lidské slabosti.

Nikdo z nás lidí neobstojí a neobstál. Učedníci selhávají hned na začátku. Přesto Ježíš do svého boje šel. Přesto mu za to stáli. Přesto jsme mu za to stáli.

Tento příběh otevírá také téma modlitby. Její síly. Její neuvěřitelné moci. Bůh není netečná vrba, kam je možné vyšeptat či vykřičet své otázky a strachy. A tím to končí. Ne, Pán Bůh je partner. Slyší. Máme se ke komu obracet. A na koho se s důvěrou spolehnout. I když je to někdy hrozně těžké.

Ježíš předal režii dalšího dění do rukou lidem. Zatknou ho a ukřižují. Ale to zásadní rozhodnutí padlo tím, že zůstal. Hlavní zápas za tento svět vybojoval Ježíš v Getsemane.

**Aktivity**

Možnost variovat přísloví „Kdo uteče, vyhraje.“ — Kdo uteče, prohraje. Kdo zůstane, vyhraje. Kdo zůstane, prohraje…

Rozdat dětem tyto varianty, aby vymyslely situaci, kdy takové úsloví platí. Vždy je to o nějakém konfliktu — co chci a co je správné/dobré, rozhodnutí je nesamozřejmé. Pak číst nebo vyprávět příběh o Ježíši v Getsemane.

Co na jeho situaci platí? Co platí na učedníky? Případně to pak rozvést — kdy jsme my (před něčím) utekli a bylo to špatně? Kdy jsme zůstali a bylo to špatně/dobře? Co nám pomáhalo se rozhodnout dobře? Jak nám může pomoci Ježíš a jeho příběh? Jak se k Ježíši obracet?

Na závěr společně nebo každý zvlášť napsat modlitbu pro chvíle rozhodování.

**Přesah**

Nesnadné téma Ježíšova lidství a božství. Kolik toho Ježíš o svém příběhu vlastně věděl? Pere se v něm lidský strach s Boží vůlí. Se staršími dětmi je možné nadnést problematiku naší lidské zkušenosti: Vstupují nám do života chvíle, situace a okamžiky, kdy nás prostupuje strach a bolest. Kdy bychom nejraději utekli. V takových chvílích je prostor pro modlitbu — prosby, volání, naříkání, křičení, ptaní se Pána Boha po smyslu událostí kolem nás. Bible svědčí o tom, že důvěra, milosrdenství, láska a Boží věrnost mají neuvěřitelnou sílu. Ježíš svůj zápas vybojoval. A my ve svých osobních bojích se o jeho vlastní zkušenost a o něj samotného můžeme opírat.

---

## Liturgie

**Písně**

Svítá: 25 — *Byl jsi tam?*; 212 — *Nemůžete ani chvíli se mnou bdít?*; 233 — *Odpusť*; 443 — *Zůstaňte a bděte se mnou*

**Biblický text k zapamatování**

*Staň se tvá vůle.* (Mt 26,42)

*Proč se tak trpce rmoutíš, má duše? Na Boha čekej, on je můj Bůh.* (Ž 42,12)

**Modlitba**

*Ježíši, ty jsi bojoval se strachem. Byl jsi úplně sám. Přesto ses dokázal spolehnout na to, že Pán Bůh ví, co je dobré a správné. Moc bychom se chtěli naučit žít s takovou důvěrou. Amen.*

Kam dále

http://katecheze.evangnet.cz/katecheticke-pripravy/jezisuv-zapas-v-getsemane

http://katecheze.evangnet.cz/katecheticke-pripravy/cesta-do-getsemane-zatceni

Cílová skupina

Školní

Předškolní

Katechetické cykly

Církevní rok

Biblický odkaz (kat)

Matouš 26,36–46

Marek 14,32–42

Lukáš 22,40–46